

PAPER DETAILS

TITLE: KORISTLERIN PROFILLERİ VE BİREYLERİ KOROLARA KORIST OLARAK KATILMAYA
MOTIVE EDEN FAKTÖRLERİN DEMOGRAFİK DEĞİSKENLERLE KARSILASTIRILMASI:

ANTALYA ÖRNEĞİ

AUTHORS: Faik Ardahan, Yılmaz AKDENİZ

PAGES: 1-30

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/604723>

KORİSTLERİN PROFİLLERİ VE BİREYLERİ KOROLARA KORİST OLARAK KATILMAYA MOTİVE EDEN FAKTÖRLERİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERLE KARŞILAŞTIRILMASI: ANTALYA ÖRNEĞİ*

Faik ARDAHAN*

Yılmaz AKDENİZ*

Öz

Bu çalışmanın amacı; rekreasyonel korolara korist olarak katılan bireylerin profillerini belirlemek ve bireylerin korolara korist olarak katılmaya motive eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırmaktır. Tanımlayıcı modelde yapılandırılan çalışmanın ana kütlesi Antalya’da 2016 yılında faaliyette bulunan 43 profesyonel olmayan korodan 37’si araştırmaya dâhil olmak istediği için bu korolara korist olarak katılan bireyler oluşturmaktadır. Koroların o günkü çalışmasına gelen 260’ı erkek ($X_{yaş}=56.27\pm14.30$), 393’ü kadın ($X_{yaş}=51.10\pm12.05$) toplam n=653 koriste anket uygulanmıştır. Araştırmada demografik bilgilerin yanında Ardahan (2016a) tarafından geliştirilen “Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeği- MFSCS” kullanılmış ve anket yüz yüze uygulanmıştır. Tanımlayıcı analizlerin yanında karşılaştırmalarda Pearson Corelation Test, Bağımsız Örneklerde t Testi ve ANOVA testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır. Araştırma bulgularına göre koristlerin önemli bir kısmı kadın, 50 yaş ve üstü, TSM korolarına katılmakta, evli, bir koroya gitmekte, iyi eğitim görmüş, arkadaşlarının etkisiyle koroya başlamış, 3000 TL ve altı gelire sahip, emekli, eşi ve çocuklarıyla yaşamakta, korolara yalnız gitmekte, aidat ödemektedir. Koristler serbest zamanlarında pasif rekreasyonel aktiviteler içinde olmayı tercih etmekte, müziği sevdikleri,

* Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Uluslararası 4. Turizm ve Rekreasyon Kongresi, 21-23 Nisan 2017, Burdur, Türkiye’de sözel sunum olarak sunulmuştur.

* Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fak. Rekreasyon Bölümü, ardahan@akdeniz.edu.tr

* Öğrenci, Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fak. Rekreasyon Böl., ylmz.akdeniz@gmail.com

mental olarak rahatladıkları, yenileme/gelişme, sosyalleşme, örnek olmak, uzaklaşmak, tanınma ve sosyal statü elde etmek için korolara katılmaktadırlar. Korolara katılarak; kendilerini daha mutlu hissetmişler, yeni şeyler öğrenmişler, yeni kişilerle tanışmışlar, rahatlamış ve tazelenmiş hissetmişler ve daha kaliteli ve verimli zaman geçirmişlerdir. Sonuç olarak; bireyler, müziği sevmeye, mental olarak rahatlama, yenilenme/gelişme ve sosyalleşme amaçlı korolara gittikleri, korolara gitmenin kendilerine, mental iyi olma hali yaşattığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Korolar, Korist olma, Motivasyonel faktörler, Rekreatif etkinlik.

Defining the Profile and Comparison of Motivational Factors of Being a Choir Singer with Respect to Some Demographic Variable

Abstract

The purpose of this study is to determine the profiles of the individuals who participate as choristes to the recreational choruses and to compare the factors according to various demographic variables that motivate individuals to participate as choristes in choruses. The main body of the study, which is structured in the descriptive model, consists of 43 non-professional choruses operating in Antalya in 2016, 37 of which are choruses participating as chorist who want to be involved in the study. In this study, the questionnaire was handed to 260 men ($X_{age}=56.27\pm14.30$), 393 women ($X_{age}=51.10\pm12.05$) total 653 choir singers. In addition to demographic information, “MFSCS”, which was developed by Ardahan (2016a), was used as a scale of factors that motivate individuals to participate in the chorus as a chorist, and the questionnaire was applied face to face. In the processing of assessing data the descriptive statistic methods, Independent Samples t-Test, ANOVA Test and Pearson Correlation Test have been used, results have been assessed according to significant level of 0.01 and 0.05. The findings show that the majority of choir singers were 50 years old and more, attend to Turkish Art Music Choir, are married, belong to a choir, are well educated, start with advice of friends, have 3000 TL or below monthly income, are retired, live with family husband/wife/ children, go choir alone, pay due. Chorist prefer passive recreational activities in their free time and major motivational factor for attending to choirs were liking music, relaxing as mentally, renovate and/or developed, socialization, exempli-

fyng, to be away and/or escape, and recognition and social status. The benefits of participating in to choir are feel happier, meet new people, learn new things, relaxed and refreshed, spend time more effective and efficiency. As a result, it can be said that individuals going to a choir for liking music, relaxing as mentally, renovate and/or developed, socialization, exemplifying, to be away and/or escape, and recognition and social status and create globally wellness and happiness in their life.

Keywords: Choir, Choir singer, Motivational factors, Recreational activity

Rekreasyonel Aktivitelere Katılım ve Koro Birey İlişkisi

Bireylerin rekreasyonel aktivitelere neden katıldıkları hem bilim adamlarının hem de rekreasyonel aktiviteleri düzenleyen kişi ve kurumların ilgisini çekmektedir. Bireylerin katılım amaçlarına uygun etkinliklerin tasarlanması hem etkinliğin talep edilmesini hem de etkinliğe katılan bireylerin daha çok tatmin elde edilmesini sağlayacaktır (Ardahan ve Çalışkan, 2016). Bireylerin genelde rekreasyonel etkinliklere özelde korolara korist olarak katılım gerekçelerini bilmek etkinlikten beklenen faydaların elde edilmesini, diğer korolarla karşılaştırıldığında o koro faaliyetinin ayırt edici unsurun doğru tanımlanmasını ve kaynakların doğru kullanılması açısından koro yöneticilerinin ve çalıştırıcılarının başarısını da arttıracaktır (Chin-Huang ve ark. 2014). Bununla birlikte korolara doğru bireylerin katılmasının ve devamının sağlanması, koristlerin yeterince tatmin edilmesini mümkün kılacak ve bireylerin korolardan bekledikleri tatmin düzeyini arttıracaktır (Ardahan, 2016b).

Profesyonel koroların konserlerini izlemek pasif rekreasyonel faaliyet iken, amatör korolarda korist olarak rol alıp müzik ve ses eğitimi aldıktan sonra öğrenilen becerilerin sergilenmesi rekreasyonel aktiviteye aktif katılımdır. Bireylerin koroların verdikleri konserlerin izlenilmesi bireylerin sanat ürününü talep etmesi iken, korolara korist olarak katılma sanat ürününü üretmektir. Bu sebeple rekreasyonel bir ürünü üretme nedeni ve ürünü satın alma nedeninin bilinmesi de önemlidir. Bu soruların cevapları; bireylerin kültür, sanat, spor, beceri gelişimi dahil tüm rekreatif etkinliklere neden katıldıkları Özgür İrade Teorisi (Self-Determination

Theory, SDT) (Deci 1975; Deci ve Ryan 1985; 1991), Başarılacak Amaç Teorisi (Achievement Goal Theory; AGT) (Ames 1992; Dweck 1986; Roberts 1993), Maslow'un İhtiyaç Teorisi (İbrahim ve Cordes, 2002), Aktivite Teorisi (Activity Theory, AT) (Engeström ve ark. 2003; Rodriguez ve ark. 2007) olarak bilinen motivasyon teorileriyle ve bireyin kişiliği, içinde bulunduğu durumlar (Crandall, 1980) ve içinde bulunulan sosyal koşulların (Levy, 1979) belirleyici/etkili olduğu birçok çalışmada ele alınmış ve cevaplanmaya çalışılmıştır. Bu çalışma da bu sorulara Antalya ölçeğinde cevap bulabilmek için yapılmaktadır.

Bireyler sosyal bir varlık olmaları gereği etrafındaki dünya/kişiler ile sözlü, yazılı veya beden dilini kullanarak iletişim kurarlar. Bu iletişim yaşamın her yerinde her türlü istek ve beklentiyi dile getirmek için kullanılmaktadır. Müzik ve dans da insanlık tarihi kadar eski olmak üzere bu iletişimin bir aracı ve/veya amacı olmuştur.

Koro kavramı eski Yunan kültüründen günümüze uzansa da bilinen haliyle 19. yy'dan itibaren Avrupa ülkeleri dâhil diğer birçok ülkede önemli bir artış olmuştur (Garretson, 1993). Bizim kültürümüze ve müzik hayatımıza koro kavramı ilk olarak İtalyan Giuseppe Donizetti ve beraberindeki müzik adamları aracılığıyla 19. yy'da ilk Türk Bandosu olma özelliği taşıyan Mûsikâ-i Hümâyûn'un (günümüzde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası) kurulmasıyla girmiştir (Say, 2005).

Koro kavramı tek ve/veya çok sesli müzik eserlerini seslendirmek için bir araya gelen grubu tarif etmek için kullanılmaktadır (Karakaya, 2009). Diğer bir tanımlamayla koro; "sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çoksesli müzik yapıtlarını seslendirme - yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleri ile toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan topluluklardır" (Çevik, 1997, 646).

2014 verilerine göre Almanya'da kayıtlı 60.000'in üzerinde koro vardır². Bulgaristan'da koro sayısı 10.000'den fazladır. Almanya rakamlarına yakın sayıda ABD'de, Fransa'da, İngiltere'de korolar vardır ve neredeyse her ülkede yaklaşık 3.000.000 kişi korolarla müziğin yarattığı dünya içinde olmaktadır (Gökçe, 2007).

Bugün neredeyse her ülkede korolar bir misyonu duyurmak, sosyal sorumluluk üstlenmek, kuruluş amacına uygun faaliyette bulunmak amacıyla korolar faaliyette bulunmak gibi bir veya birden çok birçok amacı gerçekleştirmek için örgütlenmektedirler. Korolar kendi faaliyetlerini konserler düzenleyerek sergilerken, aynı zamanda da kendi aralarında “Koro Festivalleri veya Olimpiyatları” da düzenlemektedirler. Ülkemizde değişik isimlerde birçok müzik festivali ve etkinlikler olsa da 1989 yılında kurulan Türkiye Polifonik Korolar Derneği’nin öncülüğünde, 1996 da başlayıp ve aralıksız sürdürülen “Türkiye Korolar Şenliği” 2017 itibariyle 22 yıldır devam eden koro şenliğinin ülkemizdeki yansımasıdır.

Korolar değişik parametrelerle sınıflanmaktadır (Çevik, 1999). Bu sınıflama; a) korist sayısına göre; Oda Koroları (12-14 veya 20-22 korist), Orta Büyüklükteki Korolar (30-60 arası) ve Büyük Korolar (90 ve daha fazlası), b) müzik türüne göre; Türk Halk Müziği Koroları, Türk Sanat Müziği Koroları, Tasavvuf Müziği Koroları, Çoksesli Korolar, Kilise Koroları, Opera Koroları ve belirli bir alanda uzmanlaşmış korolar (Jazz Koroları, Bach Korosu, Madrigal Koroları, Bhrams Korosu, gibi), c) kuruluş amaçlarına göre; Profesyonel Korolar, Özengen (Amatör) Korolar, d) yaş gruplarına göre; Çocuk Koroları, Yeniyetme Koroları, Gençlik Koroları, Yetişkin Korolarıdır, e) cinsiyete göre; Kadın Koroları, Erkek Koroları veya Karma Korolardır.

Bu sınıflamalara ilave olarak; f) karma korolar, örneğin Türk Halk Müziği Kadın Korosu, Çok Sesli Çocuk Korosu gibi, ve g) koroların kimler tarafından organize edildiğine göre de STK koroları, Kurum Koroları ve Özel korolar olarak sınıflamak mümkündür. Kurum koroları daha çok kamuya ait kurumların ve/veya tüzel kişiliğe sahip Baro, Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası, Makine Mühendisleri Odası gibi yarı resmi özellikteki kurumların daha çok kendi üyelerinin rekreasyonel hayatlarını zenginleştirmek amaçlı kurdurdukları ve o kurumlar tarafından finanse edilen korolardır. STK koroları; yapısı gereği bir misyonu yaymak, yaygınlaştırmak, kamunun ve özel sektörün olmadığı ve/veya olmaması gereken alanlarda faaliyette bulunmak için yapılanmış kâr amacı gütmeyen sivil toplum

kuruluşlarının organize ettikleri korolardır. Özel korolar ise çoğunlukla kâr amacı elde etmek ve aynen özel okullar gibi faaliyette bulunmak amaçlı yapılanmış korolardır.

Bu koro sınıflamaları içinde rekreasyonel korolara en yakın koro biçimi Özenge Korolardır. Amatör korolar olarak da isimlendirilen bu koroların temel amacı gelir amacı güdülmeden, koristlerin müziksel bilgi ve donanımını arttırmak ve koristlerin serbest zamanlarını daha nitelikli geçirmelerini sağlamak amaçlı kurulan ve sürdürülen korolardır. Okul ve Sınıf koroları, Kültür Merkezi Koroları, Müzik Evi Koroları, Dernekler, Vakıflar, Kamu veya Özel tüzel kişiliğe sahip Kurum Koroları bu kapsamda yer alırlar. Özenge korolar; müzik alanında yapılan yaygın eğitimi gerçekleştirmek için kendiliğinden rol üstlenen ve bu eğitimi en kapsamlı ve içerikli verebilen korolardır. Bireyler bu korolara dâhil olarak müzik konusunda bilgi, beceri ve birikimlerini deneyimleyerek geliştirmekte, çevre ve arkadaş kazanmakta, bireysel iyi olma hali yaşamakta ve topluma daha yararlı birey olma sürecini yaşamaktadırlar (Öztop, 2007).

Özenge koroların kuruluşunda bireyler a) birlikte söyleme, konuşma, seslenme ve seslendirme gereksinimi duymak, b) bu amaçla bireylerin bir araya gelmesi, toplanması ve topluluk oluşturmaları, c) bir olma, birlik olma ve birlikte bir şey üretme bilincine ulaşma, d) bir koro yönetmeni/eğitimcisi aracılığıyla örgütlenmek, e) topluluk olarak müzik dilinde konuşmak ve söylemek amacıyla koroları örgütlerler (Apaydın, 2006).

Korolarda müzik eğitiminin temelini ses eğitimi ve müzik eğitimi oluştursa da, Uçan (1997) koro eğitimini müzik gibi etkili bir araç kullanarak a) toplum ve insan eğitimi ve yönetimi, b) bireyin ve toplumun dönüşümü olarak görür.

Çevik (2006) korolarda ses eğitimini; a) Doğruluk (bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine, kullanılan dilin ses, söyleyiş ve cümle yapısını belirleyen kurallarına uygun olarak doğru bir entonasyonla ses üretmesi), b) Güzellik (sesin doğru kullanıma bağlı olarak, gürlük, genişlik, tını özellikleri ve müziksel dinamikleri ile hoş giden, beğeni toplayan, estetik açıdan ölçülebilir –

değerlendirilebilir davranışlar sergilemesi) ve c) Etkililik (sesin doğru ve güzel kullanımına dayalı olarak gerçekleştirilen yorumla, dinleyiciler üzerinde heyecan, coşku, hayranlık, sükunet vb. gibi güçlü duygular yaratması) esaslarıyla; a) bireyin topluluk içinde ve/veya tek başına müzikal duyarlılıkla, doğru ve temiz seslerle şarkı söylemesini, b) hem yorumlayıcı hem de dinleyici olarak müziğe bilinçli şekilde katılmasını, c) müzik çevresiyle doğru ve sağlıklı ilişkiler kurmasını, d) bireye müzik alanında kültürel bir kimlik (kariyer) kazandırması olarak tariflemiştir.

Öztop (2007) korolarda müzik eğitiminin kazanımlarını; a) belirli düzeyde nota okuyabilme, b) nota yazım kurallarını öğrenme ve ses türlerine göre anahtarları tanıma, c) müziğin işaret ve terimlerini tanıma, d) tonalite konusunda bilgilenme, e) iki, üç, dört ve fazla sesi aynı anda duyma ve ayırt etme, f) çok sesli müziğin en temel yeterliliği olan partitür takip edebilme becerisini kazanma olarak sıralamıştır.

Bu konulara ilave olarak, Apaydın (2006) bireylerin korolarda sadece müzik konusunda eğitilmekle kalmayıp, toplumsal, bireysel, çevresel, kültürel, ekonomik ve psikososyal alanlarda işlevi olduğunu belirtmiştir. Gökçe (2007) ve Cohen (1991) bireylerin korolarda korist olarak görev aldıklarındaki kazanımlarını izleyen şekilde sıralamıştır; a) Çevresiyle etkileşebilmeyi, etkin vücut dili kullanmasını, çevresiyle uyum yaratabilmeyi, farklı bireyleri ve toplumları tanıyabilmeyi öğrenir, b) Korodaki ses ve müzik eğitimi sayesinde disiplinli olmayı ve bilinçli çalışmayı öğrenirler, c) Duyuşsal, bilişsel ve devinışsel alanlarda gelişirler, d) Öğrendiklerini topluma eriştirecekleri için toplumsal değişimin bir parçası ve topluma yararlı bir birey olurlar, e) Şarkıların ve müzikal altyapılarının gelişmesiyle kendine olan güvenlerinde ve toplumsal onanma da artış yaşarlar, f) Toplu yapılan/üretilen sanatsal etkinliklerle ekonomikselsel davranmayı öğrenirler.

Bunların yanında korolar toplumların kültür sermayesinin belirli bir grup veya zümrenin etkisi ve tekelinden kurtarıp, yaygınlaşmasını ve çoğalmasını sağlarlar. Özellikle iki veya daha fazla neslin bir arada bu sürecin içinde olması kültür sermayesinin nesilden nesile aktarılmasını da sağlamaktadır.

Birey aktif veya pasif katılım gerektiren rekreasyonel faaliyetlerden hangisine katılırsa katılsın genel olarak rekreasyonel katılımından dolayı elde edeceği pozitif edinimlerine ilave olarak Selçuklular döneminden beri müziğin tedavi amaçlı kullanımı bireylerin koroya katılmaktan elde edeceği rekreasyonel tatmin düzeyinden daha fazla tatmin elde etmesi müziğin doğasına uygundur.

Müziğin terapatik etkisiyle koro çalışması yapılırken koristlerin mental olarak kendilerini iyi hissetmeleri, koro çalışması süresince yaratılan iyi olma halinin yaşamın geri kalan alanlarına sirayet etmesi de koristlerin pozitif duygusal, fiziksel, sosyal, ruhani ve yaratıcı edinimlerinin ve doyumlarının artmasına sebep olmaktadır (Beck ve ark. 2000; Cohen, 1991; Clift ve Hancox, 2001). Bu da doğal olarak bireylerin yaşam doyumlarını pozitif yönde etkileyecektir. Buna ilave olarak, Ucan (1997) müzik çalışmaları ve korolarda korist olarak görev almak bireylere, sosyal fayda, ekonomik fayda, bireycil fayda, kültürel ve eğitimsel faydalar sağlamaktadır. Benzer şekilde, Beck ve ark. (2000) grup olarak şarkı söylemenin bireylerde duygusal, fiziksel faydalarının yanında bireylerin yaratıcılıklarını ve duygusal dünyalarının gelişimini de sağladığını belirtmiştir. Bu haliyle müziğin terapatik etkisi olduğu da gerçektir. Clift and Hancox (2001) müziğin bu faydalarına müzikle aktif ve/veya pasif olarak ilgilenenlere ruhani sağlık kazandırdığını ve ruhani hayatlarını zenginleştirdiğini de ilave etmiştir. Müzik aynı zamanda nesiller arası bağların kurulması, güçlendirilmesi işlevinde de önemli bir araç ve/veya amaç olarak kullanılan unsurdur. Tinto (1975) müzikle uğraşan ebeveynlerin çocuklarını müzik ve/veya sanat konusunda daha çok destekledikleri, çocukların onların yollarından çoğu zaman gittiklerini ve müziğin bir şekilde içinde olmayı istediklerini belirtmişlerdir.

Tüm bu faydaları sağlamak için bireylerin neden müzik çalışmalarına gittiklerini ve elde ettikleri faydaları, Weissinger ve Bandalos (1995), McKenzie (2000), Cordes ve Ibrahim (2003), Jacob ve ark. (2009) izleyen şekilde sıralamışlardır. Bunlar; a) Kendilerini önemli hissetmek, b) Dinlenip, yenilenip rahatlamak, c) Kendilerinin ve diğerlerinin sorumluluklarını alma isteği, d) Aile bireyleriyle ve/veya arkadaşlarıyla zaman geçirmek, e) Mental ve duygusal gelişim yaşamak, f)

Kişisel sınırlarını geliştirdikleri, g) Daha mutlu hissetmek, h) Kendilerine olan güvenlerinin arttırmak, i) Sosyalleşmek ve bir guruba ait olma duygusunu yaşamak, j) Yeni değişimlere yönelmek, k) Mevcut becerilerini kullanmak ve yeni beceriler edinmek, l) Değişime ve öğrenmeye hazır olmak, müziğin terepatik etkisini hissetmek, sahne korkusunu yenmek, mazeretlerden kurtulmak ve bu sebeple diğer birçok aktivite için motivasyon ve enerji bulmak, m) Kendi kişiliklerini ifade edebilme fırsatı bulmak, n) Yaşamsal becerileri geliştirmek ve takım çalışması yapma fırsatı bulmaktır. Bununla beraber, aktif rekreasyonel aktivitelere katılım bireylerin yaşam doyumlarını arttırmakta, daha mutlu olmasını sağlamakta, kendine olan güvenini arttırmaktadır (Diener 1984; Diener ve ark. 1985; Pavot and Diener 1993; Ngai, 2005; Rodriguez ve ark. 2007; Kim, 2011; Bakker ve ark. 2013).

Yöntem

Bu çalışmanın amacı; rekreasyonel korolara korist olarak katılan bireylerin profillerini belirlemek ve koristlerin yaşam doyumlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırmaktır.

Çalışmanın ana kütlesini Antalya’da 2016 yılında faaliyette bulunan profesyonel olmayan özel ve kurum korolarına korist olarak katılan bireyler oluşturmaktadır. 2016 yılında Antalya’da aktif koro sayısı 43’dür. Bunlardan üçü profesyonel olduğu için üçünün de koro yöneticisi ve/veya koro şefinin anket uygulanmasına onay vermemesi sebebiyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu haliyle araştırmanın evreni Tablo-1’de verilen 37 korodan oluşmaktadır. Ana evrene gireni koronun o günkü çalışmasına gelen, yüz yüze anket uygulamasına gönüllü olarak katılmayı istemiş 260’ı erkek ($X_{yaş}=56.27\pm14.30$), 393’ü kadın ($X_{yaş}=51.10\pm12.05$) toplam $n=653$ koriste anket uygulanmıştır.

Tablo-1: Anket Çalışması Yapılan Korolar

Koro No	Koro Adı	Korist Sayısı	%	Aidat Alma Evet/Hayır
1	Antalya Halk Müziği Korusu	13	2,0	E
2	AKSET	13	2,0	E
3	Antalya Emniyet Müdürlüğü Korusu	14	2,1	E
4	ASMO THM Korusu	26	4,0	H
5	Gülnihal Türk Müziği Korusu	16	2,5	E
6	Nağmekar Türk Müziği Korusu	33	5,1	E
7	ASKEF Çağdaş Türk Müziği Korusu	19	2,9	E
8	Konyaaltı Belediyesi Kadınlar Korusu	17	2,6	H
9	Bestekar Kemal Olguncan Kadınlar Korusu	11	1,7	E
10	Arzu Dede Türk Halk Müziği Korusu	7	1,1	E
11	Hümayun Türk Müziği Topluluğu	13	2,0	E
12	Baro THM Korusu	8	1,2	E
13	Makina Mühendisleri Odası TSM Korusu	33	5,1	E
14	Antalya Musiki Derneği	22	3,4	E
15	Kaleiçi'nde Doğanlar ve Sevenler TSM Korusu	9	1,4	E
16	Kepez Belediyesi TSM Topluluğu	12	1,8	H
17	Metin Çiçek Fasıl Topluluğu	34	5,2	E
18	TRT THM Gençlik Antalya Radyosu	22	3,4	H
19	Atacan THM Korusu	29	4,4	E
20	Karayolları TSM Korusu	7	1,1	H
21	Konyaaltı Belediyesi Çoksesli Korusu	13	2,0	H
22	Kepez Belediyesi THM Topluluğu	15	2,3	H
23	Antalya Kent Konseyi Topluluğu THM Korusu	24	3,7	E
24	Konyaaltı Belediyesi TSM Korusu	42	6,4	H
25	TRT Gençlik Korusu	8	1,2	H
26	ADD Korusu	7	1,1	H
27	Antalya Engelliler Sanat Evi Okulu	8	1,2	H
28	Emekli Subaylar Korusu	10	1,5	E
29	Azize Kahraman HEM TSM	18	2,8	E
30	Azize Kahraman HEM THM Korusu	22	3,4	H
31	Kepez Belediyesi THM Korusu	16	2,5	H
32	Antalya Tabip Odası THM Topluluğu Korusu	34	5,2	E
33	Baro TSM Korusu	28	4,3	E
34	Estelya Korusu	13	2,0	E
35	Eski Dostlar Musiki Topluluğu	8	1,2	E
36	Konyaaltı Belediyesi THM Kadınlar Korusu	24	3,7	H
37	Emekli Astsubaylar Derneği Korusu	5	,8	E
Toplam		653	100,0	

Araştırmada demografik bilgilerin yanında Ardahan (2016a) tarafından geliştirilen “Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin- MFSCS” bulunduğu anket formu kullanılmış ve anket yüz yüze uygulanmıştır. Ankette bireylerin neden korolara gittikleri ve korolara giderek elde ettikleri

faedahaların belirlenmesinde “1- Kesinlikle Katılmıyorum,..., 5- Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yapılandırılmış beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Tanımlayıcı analizlerin yanında karşılaştırmalarda Pearson Corelation Test, Bağımsız Örneklerde t Testi ve ANOVA testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır.

MFSCS’nin alt boyutları “Yenilenmek / Gelişim, Cronbach’s Alpha=0.908”, “Mental Olarak Rahatlamak, Cronbach’s Alpha=0.889”, “Uzaklaşmak, Cronbach’s Alpha=0.871”, “Sosyalleşmek, Cronbach’s Alpha=0.842”, “Müziği Sevme, Cronbach’s Alpha=0.765”, “Tanınma ve Sosyal Statü, Cronbach’s Alpha=0.842” ve “Örnek Olma, Cronbach’s Alpha=0.891”dır.

Bulgular

Korolara korist olarak katılan bireylerin profilleri Tablo-2’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi;

- Koristlerin %38’i Türk Halk Müziğine giderken, %60’ı Türk Sanat Müziği korosuna gitmektedir. Bunların dışında Polifonik, Çok sesli vb. gibi korolara giden katılımcıların oranı ise %2’dir.
- Sivil toplum kuruluşu korolarına giden koristlerin oranı %9.2, kurum korolarına gidenlerin oranı %58.7 ve özel korolara gidenlerin oranı ise %32.2’dir. Bu sonuçlara göre en çok tercih edilen korolar kurum korolarıdır.
- Koristlerin %39.8’i erkek, %60.2’si kadındır. Kadınların korolara korist olarak katılımları erkeklere göre daha fazladır.
- Koristlerin %62.8’i evli ve %37.2’si bekârdır.
- Koroya bir yıl ve daha az süre giden koristlerin %26.0, iki-dört yıl arası gidenlerin %30.2, beş-on yıl arası gidenlerin %24.3, on bir yıl ve daha fazla süredir giden koristlerin oranı %19.4’dür. Bu bulgulara göre koristlerin koroya gitmeleri çoğu zaman uzun süreli devam eden rekreasyonel bir eylemdir ve korist olarak koroya gitmeyi ciddi boş zaman faaliyeti olarak görebiliriz.

• Koristlerin %66.2'si bir koroya, %22.7'si iki farklı koroya, %9.5'i üç farklı koroya ve %1.7'si ise dört farklı koroya gitmektedir. Bu üç farklı boyuttan değerlendirebiliriz. Birincisi; bireylerin gittikleri koroda aradıklarını tam olarak bulamamaları ve bunu diğer korolarda bulmayı istemeleri, ikincisi; bir yerde THM korosuna giderken bir başka yerde TSM korosuna gitmesi, üçüncüsü ise; koristlerin önemli kısmının emekli olması sebebiyle serbest zamanlarının çok olmasıdır.

• Koristlerin %18.7'si aile bireyleriyle, %64.3'ü yalnız ve %17.0'ı arkadaşlarıyla koro çalışmalarına gitmektedir.

• Koristlerin %76.4'ü arkadaşlarının, %15.2'si aile bireylerinin, %6.1'i sosyal medyanın ve %2.3'ü ise gazete/radyo gibi görsel ve işitsel basının etkisiyle korolara başlamıştır.

• Koristlerin %62.2'si gittiği koroya aidat öderken %37.8'i herhangi bir aidat ödememektedir. Koristlerinden aidat alan koroların oranı %64.86'dır.

• Koristlerin %13.6'sı 1000 TL ve altı, %42.0'ı 1001-2000 TL arası, %28.6'sı 2001-3000 TL arası, %9.5'i 3001-4000 TL arası, %6.3'ü 4001 TL ve üstü aylık kişisel gelire sahiptir. Bunun yanında; katılımcıların %4.4'ünün 1000 TL ve altı, %25.3'ünün 1001-2000 TL arası, %30.6'sının 2001-3000 TL arası, %16.2'sinin 3001-4000 TL arası, %11.9'unun 4001-5000 TL arası ve %5.2'sinin 5001-6000 TL arası aylık aile gelirine sahiptirler. Buna göre hem kişisel gelir olarak hem de aile geliri olarak orta ve alt gelir gurubundadırlar.

• Koristlerin %11.3'ü kamuda, %4.1'i kendi işinde, %6.4'ü özel sektörde, %4.0'ı serbest meslek erbabı olarak çalışmakta, %57.0'ı emekli, %10.0'ı ev hanımı, %5.8'i öğrenci ve %1.4'ü işsizdir.

• Koristlerin %8.1'i ilköğretim, %37.8'i lise ve dengi, %43.5'i üniversite ve %10.6'sı yüksek lisans/doktora düzeyinde mezun veya eğitim görmektedir.

• Koristlerin %17.9'u yalnız, %38.3'ü ailesiyle birlikte, %41.8'i eşi ve çocuklarıyla birlikte ve %2.0'ı arkadaşlarıyla birlikte yaşamaktadır.

• Koristler korolara ortalama aylık 31.97 TL (en az 10 en fazla 60 TL) aidat vermektedirler. Birden fazla koroya giden koristlerin toplam koro aidatları orta-

lama 41.58 TL (en az 10 en fazla 200 TL)'dir. Katılımcılar ulaşımına ortalama 28.17 TL (en az 0 en fazla 600 TL),yeme-içmeye 77.13 TL (en az 0 en fazla 3000 TL) aylık ödeme yapmaktadır. Yıllık konser giderlerine ise ortalama 196.32 TL (en az 0 en fazla 5000 TL) ödeme yapmaktadır.

- Koristlerin yaşam doyumları beş üzerinden 3.44'dür. Diğer bir deyişle ortalamanın üstündedir.

- Koristlerin önemli bir kısmı 41-60 yaş arasındadır ve yaş ortalaması 53.16'dır.

- Koristler devam ettikleri korolarda haftada 4.09 ± 3.11 saat zaman harcamaktadırlar.

Tablo-2: Koristlerin Profilleri

Koro Tipi	n	%	Koro Biçimi	Koro Sayısı	Katılımcı	%
THM	248	38.0	STK	5	60	9.2
TSM	392	60.0	Kurum	21	383	58.7
Diğer	13	2.0	Özel	10	210	32.2
Cinsiyet	n	%	Medeni Hal		n	%
Erkek	260	39.8	Evli		410	62.8
Kadın	393	60.2	Bekar		243	37.2
Kaç Yıldır Koroya Gidiyor	n	%	Kaç Farklı Koroya Gidiyor		n	%
1 Yıl ve daha az	170	26.0	1		432	66.2
2-4 yıl arası	197	30.2	2		148	22.7
5-10 yıl arası	159	24.3	3		62	9.5
11 yıl ve daha fazla	127	19.4	4		11	1.7
Koroya Başlama	n	%	Eğitim Durumu		n	%
Arkadaşlarının Etkisi	499	76.4	İlköğretim		53	8,1
Aile Bireylerinin Etkisi	99	15.2	Lise ve Dengi		247	37,8
Sosyal Medyanın Etkisi	40	6.1	Üniversite		284	43,5
Görsel ve İşitsel Basının Etkisi	15	2.3	Yüksek Lisans/Doktora		69	10,6
Aylık Kişisel Gelir	n	%	Aylık Aile Geliri		n	%
1000 TL ve altı	89	13.6	1000 TL ve altı		29	4.4
1001- 2000 TL	274	42.0	1001-2000 TL		165	25.3
2001- 3000 TL	187	28.6	2001- 3000 TL		200	30.6
3001- 4000 TL	62	9.5	3001- 4000 TL		106	16.2
4001 TL ve üstü	41	6.3	4001- 5000 TL		78	11.9
			5001TL ve Üstü		34	5.2

Çalışılan Yer	n	%	Yaş	n	%	
Emekli	372	57.0	40 Yaş ve Altı	100	15.3	
Kamu	74	11.3	41-60 Yaş	362	55.4	
Ev Hanımı	65	10.0	61 Yaş ve Üstü	191	29.2	
Özel Sektör	42	6.4	Kiminle Yaşıyor	n	%	
Öğrenci	38	5.8	Yalnız	117	17,9	
Kendi İşim	27	4.1	Ailemle	250	38,3	
Serbest Meslek	26	4.0	Eşim/Çocuklarımla	273	41,8	
İşsiz	9	1.4	Arkadaşlarımla	13	2,0	
Kimle Gidiyor	n	%	Koro Aidatı	31.97±13.25		
Yalnız	420	64.3	Ulaşım Maliyeti (aylık)	28.17±53.25		
Aile Bireyleri	122	18.7	Yeme-İçme Maliyeti (aylık)	77.13±217.88		
Arkadaşlarla	111	17.0	Konser Maliyeti (Yıllık)	196.32±368.83		
Aidat Ödeme	Koro Sayısı	Korist	%	Yaşam Doyumu	3.44±0.83	
Aidat Ödüyör	23	%64.86	406	62,2	Yaş Ortalaması	53.16±13.23
Aidat Ödemiyor	14	%35.14	247	37,8	Koroda Harcanan Süre	4.09±3.11
Toplam	653	100.0		hafta/saat		

Katılımcıların korolara korist katılmak dışında dâhil oldukları kültürel, sanatsal ve sportif serbest zaman aktiviteleri Tablo-3’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi katılımcıların öncelik sırasına göre dâhil oldukları kültürel ve sanatsal faaliyetlerin ilk beşini öncelik sırasına göre; “Müzikle uğraşmak”, “Aile ile birlikte olmak”, “TV izlemek”, “Sinemaya gitmek” ve “İnternette gezinmektir”. Katılımcıların nadiren tercih ettiği son iki aktivite ise; “Fotoğrafçılık” ve “El sanatlarıdır”.

Buna ilave olarak, katılımcıların çoğunluğunun katılım sağladığı sportif aktivitelerin ilk beşi; dağcılık, kaya tırmanma, doğa yürüyüşü gibi, “Doğa Sporları”, yüzme, yelken, kano gibi “Su Sporları”, bireysel fitness, Step Aerobik gibi grup fitnessi gibi “Spor Salonlarında Yapılan Sporlar”, “Halk oyunları yerli ve yabancı oyunlar ve danslar” ve “Parklardaki rekreatif spor aktiviteleri” dir. Katılımcıların nadiren katıldığı aktivitelerden ikisi ise; serbest paraşüt, yamaç paraşütü gibi “Hava Sporları”, ve Güreş, Karate, Taekwondo gibi “Mücadele Sporları”dır.

Tablo-3: *Katılımcıların Kültürel, Sanatsal ve Sportif Aktivitelere Katılım Düzeylerine Göre Dağılımı*

Kültürel, Sanatsal Aktivite-ler	n	%	Sportif Aktiviteler	n	%
Müzikle uğraşmak	464	71.1	Doğa Sporları	194	29.7
Aile ile birlikte olmak	386	59.1	Su Sporları	127	19.4
TV izlemek	366	56.0	Spor Salonlarında Yapılan Sporlar	102	15.6
Sinemaya gitmek	357	54.7	Halk oyunları ve danslar	82	12.6
İnternette gezinmek	334	51.1	Parklardaki spor aktiviteleri	74	11.3
Evde dinlenmek	332	50.8	Takım Sporları	48	7.4
Alış verişe çıkmak	295	45.2	Raket Sporları	36	5.5
Tiyatroya gitmek	274	42.0	Ferdi Sporlar	31	4.7
El sanatlarıyla uğraşmak	205	31.4	Motor Sporları	16	2.5
Sosyal medyada zaman harcamak	161	24.7	Mücadele Sporları	15	2.3
Fotoğrafçılıkla ilgilenmek	76	11.6	Hava Sporları	7	1.1

Koristlerin korolar tercih etme nedenlerine göre dağılımı Tablo-4’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi koristlerin korolara katılımlarıyla ilgili nedenlerin önem sırasına göre ilk beşi; “Müziği Sevme”, “Mental Olarak Rahatlatma”, “Yenilenmek/Gelişmek”, “Sosyalleşmek”, “Örnek Olma”, “Uzaklaşmak” ve “Tanınma ve Sosyal Statü”dür.

Tablo-4: *Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörler*

Katılımcıların Koroyu Tercih Etme Nedenleri	Ort±SS
F5-Müziği Sevme	4.35±0.73
F2-Mental Olarak Rahatlatmak	4.10±0.80
F1-Yenilenmek/Gelişmek	3.99±0.86
F4-Sosyalleşmek	3.39±0.94
F7-Örnek Olma	3.29±1.23
F3-Uzaklaşmak	2.75±1.12
F6-Tanınma ve Sosyal Statü	2.72±1.19

Koristlerin korolara katılarak elde ettikleri elde ettiği faydalar Tablo-5’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi elde ettikleri faydaların hepsi oldukça yüksek ortalamaya sahiptir. Bunlardan ilk beşi; “Daha mutlu hissettim”, “Yeni şeyler öğrendim”, “Yeni kişilerle tanıştım”, Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim” ve “Daha kaliteli ve verimli zaman geçirdim”dir. Buna ilaveten koristlerin yüksek sayılabilecek bir ortalamaya sahip olsa da diğerlerine göre nispeten daha düşük

oranda fayda sağladığı iki seçenek ise “Hayal Gücüm Arttı” ve “Yalnızlık Hissinden Kurtuldum”dur.

Tablo-5: *Katılımcıların Korolardan Elde Ettiği Faydalar*

Elde Edilen Faydalar	Ort±SS
Daha mutlu hissettim	4.24±0.98
Yeni şeyler öğrendim	4.21±1.01
Yeni kişilerle tanıştım	4.18±0.96
Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim	4.10±1.00
Daha kaliteli ve verimli zaman geçirdim	4.05±1.00
Kişisel tatmin elde ettim.	3.95±1.08
Müzik konusunda (Solfej, ritim, nota, enstrüman çalma gibi) birikim elde ettim.	3.94±1.27
Kendime güvenim arttı.	3.90±1.16
Bir gruba ait olma duygusu yaşadım.	3.85±1.12
Daha verimli çalıştım.	3.82±1.11
Monotonluktan, Sıkıntı ve stresten uzaklaştım.	3.74±1.26
Hayal gücüm arttı.	3.70±1.17
Yalnızlık hissinden kurtuldum.	3.40±1.35

Katılımcıları koroya katılmaya motive eden faktörlerle koroya katılarak elde ettikleri faydalar arasındaki korelasyon değerleri Tablo-6’da verilmiştir. Tablo-6’dan da görülebileceği gibi koroya gitme nedenleri ile elde edilen faydalar arasında anlamlı bir korelasyon vardır. Örneğin Uzaklaşmak faktörü ile Kişisel tatmin elde ettim, Kendime güvenim arttı, Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim, Hayal gücüm arttı, Daha verimli çalıştım, Bir gruba ait olma duygusu yaşadım, Yalnızlık hissinden kurtuldum, Monotonluktan, Sıkıntı ve stresten uzaklaştım, Müzik konusunda (Solfej, ritim, nota, enstrüman çalma gibi) birikim elde ettim) fayda değişkenleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir korelasyon çıkmıştır. Bunun anlamı; Aileden, İşten/Okuldan ve Günlük hayatın karmaşasından bir süreliğine uzaklaşmak için koroya giden bireyler bu nedenleri karşılayacak fırsatı korolarda bulduğu gibi karşılığında başka birçok faydayı da elde etmiştir. Diğer koroya gitme nedenleri ve elde edilen faydalar arasında benzer bir korelasyonu görmek mümkündür.

Tablo-6: Katılımcıların Korolardan Katılma Nedenleri ve Elde Ettiği Faydalar Arasındaki Korelasyon

Elde Edilen Faydalar	Koroya Gitme Nedenleri Faktörler						
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7
Daha mutlu hissettim	0.388*	0.483*	0.034	0.325*	0.396*	0.067	0.238*
Kişisel tatmin elde ettim	0.409*	0.422*	0.115*	0.343*	0.336*	0.177*	0.246*
Kendime güvenim arttı	0.444*	0.392*	0.154*	0.416*	0.304*	0.324*	0.329*
Yeni şeyler öğrendim	0.489*	0.494*	0.033	0.353*	0.421*	0.129*	0.261*
Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim	0.493*	0.505*	0.106*	0.414*	0.360*	0.187*	0.324*
Yeni kişilerle tanıştım	0.417*	0.440*	0.064	0.365*	0.346*	0.138*	0.254*
Hayal gücüm arttı	0.450*	0.389*	0.186*	0.444*	0.256*	0.368*	0.368*
İşimde ve hayatın diğer alanlarındaki verimim arttı	0.470*	0.392*	0.171*	0.419*	0.289*	0.337*	0.349*
Bir gruba ait olma duygusu yaşadım	0.413*	0.368*	0.139*	0.400*	0.264*	0.273*	0.281*
Daha kaliteli ve verimli zaman geçirdim	0.428*	0.441*	0.069	0.394*	0.329*	0.169*	0.300*
Yalnızlık hissinden kurtuldum	0.305*	0.236*	0.269*	0.424*	0.156*	0.424*	0.291*
Monotonluktan, Sıkıntı ve stresten uzaklaştım	0.382*	0.364*	0.217*	0.414*	0.241*	0.317*	0.285*
Müzik konusunda (Solfej, ritim, nota, enstrüman çalma gibi) birikim elde ettim	0.224*	0.219*	0.114*	0.162*	0.191*	0.223*	0.191*

** p<0.01

Bireyleri korolara korist olarak katılmaya motive eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlerle karşılaştırılması Tablo-7’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi;

- Bireylerin koroya gitme nedenleri Koro Türüne göre Müziği Sevme ve Tanınma Sosyal Statü alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Polifonik, Çok Sesli, TRT Gençlik Korosu gibi spesifik bir amaçla yapılanmış, seçerek öğrenci/korist alan korolarda bireyler diğer korolara göre daha öncelikli olarak Müziği Sevme gerekçesiyle korolara gitmektedirler. Bunun yanında aynı korolara giden koristlerin Tanınma ve Sosyal Statü gibi bir beklentileri yokken diğer korolara gidenler böyle bir beklenti ile korolara gitmektedirler.

- Koro Biçimine göre bireylerin koroya gitme nedenleri Uzaklaşma, Müziği Sevme, Tanınma ve Sosyal Statü, Örnek Olma alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Özel Korolara korist olarak katılan bireyler diğer koro biçimleriyle karşılaştırıldığında korolara Uzaklaşmak, Tanınma ve Sosyal Statü ve Örnek Olma amaçlı devam ederlerken, Kurum ve Özel Korolara devam edenler STK Korolarına göre daha çok Müziği Sevme nedeniyle korolara devam etmektedirler.
- Bireylerin koroya gitme nedenleri cinsiyete göre karşılaştırıldığında, Mental Olarak Rahatlamak ve Müziği Sevme boyutlarında kadınların lehine istatistiki olarak anlamlı farklılık varken, erkekler Tanınma ve Sosyal Statü gerekçesiyle korolara katılmaktadırlar.
- Bireylerin koroya gitme nedenleri Örnek Olma alt boyutu dışında Medeni Duruma göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Örnek Olma boyutundaki farklılık ise evli koristlerin lehinedir. Buna göre evliler başkalarına, aile bireylerine, toplumdaki diğer bireylere daha çok örnek olma davranışı sergilemektedir.
- Bireylerin koroya katılımları ile yaşa göre Uzaklaşma ve Sosyalleşmek dışındaki alt boyutlarda istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. 40 yaş ve altı Koristler Yenilemek Gelişmek ve Müziği Sevdikleri için daha çok koroya giderken, 60 yaş ve altı koristler Mental Olarak Rahatlamak, 61 yaş ve üstü koristler Tanınma ve Sosyal Statü elde etmek için korolara gitmektedirler.
- Bireylerin koroya katılım nedenlerinin koristlerin eğitim düzeyi arasındaki ilişkiye bakıldığında ilköğretim mezunu koristlerin Uzaklaşma, Sosyalleşme, Tanınma-Sosyal Statü ve Örnek Olma gerekçeleriyle koroya katılımlarını diğer eğitim düzeylerindeki koristlere göre istatistiki olarak anlamlı fark göstermektedir.

- Koristlerin koroya katılım gerekçelerinin kişisel gelirlerine göre farklılaşmadığı, aile gelirlerine göre 1000 TL ve altı aile gelirin sahip koristlerin lehine Mental Olarak Rahatlama, Uzaklaşma, Tanınma ve Sosyal Statü alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir.
- Koristlerin koroya gitme nedenleri Yenilenmek Gelişmek, Müziği Sevme, Tanınma ve Sosyal Statü alt boyutlarına göre Çalışılan Yere göre istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farklılık Yenilenmek Gelişmek, Tanınma ve Sosyal Statü alt boyutlarında öğrencilerin (TRT Gençlik THM ve TSM Korosu) lehine iken, Müziği Sevme alt boyutunda özel sektör çalışanları ve emeklilerin aleyhinedir.
- Koristlerin koroya gitme nedenleri koristlerin koroya kimle gittiğine göre ve kaç yıldır koroya gittiğine göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermezken, Tanınma ve Sosyal Statü beklentisiyle koroya gitmede koristlerin Kiminle Yaşadığına göre ve Kaç Farklı Koroya Gitmeye göre istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Kiminle Yaşadığına göre farklılık Arkadaşlarıyla yaşayan koristlerin, Kaç Farklı Koroya gitmeye göre de üç ve daha fazla koroya gidenlerin lehinedir.
- Koristlerin koroya gitme nedenleri aidat ödeme durumuna göre Uzaklaşma, Tanınma ve Sosyal Statü alt boyutlarında Aidat Ödeyerek korist kabul eden korolara gidenlerin lehine istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bunun anlamı korolara aidat ödeyerek giden koristler, korolara aidat ödemeden giden koristlere göre daha fazla Uzaklaşma arzusu ve Tanınma ve Sosyal Statü arayışındadırlar.
- Koristlerin koroya gitme nedenleri koroya başlamaları durumuna göre Uzaklaşma alt boyutunda farklılık göstermektedir. Arkadaşlarıyla ve Sosyal Medyanın Etkisiyle koroya başlama diğerler başlama nedenlerine göre istatistiki olarak pozitif anlamlı farklılık yaratmaktadır. Buna göre uzaklaşma güdüsü içinde olan bireyler çözümünü arkadaşları aracılığıyla ve/veya sosyal medya aracılığıyla gerçekleştirmektedirler.

Tablo-7: Bireylerin Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Faktörler ► Demografik Değiş- kenler ▼	Yenilenmek Gelişim F1	Mental Olarak Rahatlamak F2	Uzaklaşmak F3	Sosyalleşmek F4	Müziği Sevme F5	Tanınma ve Sosyal Statü F6	Örnek Olma F7
Koro Türü (F)	3.379*	4.312*	2.329	1.016	8.712*	3.179*	1.722
THM	4.09±0.77	4.18±0.75	2.74±1.15	3.46±0.96	4.45±0.67	2.75±1.24	3.43±0.83
TSM	3.92±0.91	4.04±0.83	2.78±1.11	3.35±0.93	4.27±0.78	2.74±1.16	3.44±0.82
Diğer	4.24±0.83	4.55±0.74	2.10±0.98	3.41±0.99	4.92±0.16	1.90±0.98	3.68±0.94
Koro Biçimi (F)	1.616	2.763	12.700*	1.956	3.879*	15.883*	8.139*
STK	3.83±0.90	3.87±0.95	2.70±1.10	3.31±0.97	4.14±0.92	2.80±1.29	2.84±1.53
Kurum	3.97±0.85	4.11±0.80	2.59±1.09	3.35±0.94	4.41±0.62	2.52±1.14	3.24±1.27
Özel	4.05±0.88	4.15±0.77	3.07±1.14	3.50±0.93	4.31±0.86	3.08±1.17	3.52±1.12
Cinsiyet (t)	-0.882	-3.254*	-0.329	-0.757	-1.965*	2.971*	-0.708
Erkek	3.96±0.86	3.98±0.87	2.74±1.19	3.36±0.98	4.28±0.77	2.90±1.18	3.25±1.29
Kadın	4.02±0.87	4.18±0.75	2.77±1.08	3.41±0.92	4.40±0.71	2.61±1.19	3.32±1.20
Medeni Hal (t)	-1.738	-0.491	0.083	1.412	-1.439	0.543	2.466*
Evli	3.95±0.87	4.09±0.81	2.76±1.13	3.43±0.93	4.32±0.77	2.75±1.16	3.39±1.22
Bekar	4.07±0.86	4.12±0.80	2.75±1.11	3.32±0.96	4.40±0.69	2.69±1.24	3.14±1.25
Yaş (F)	10.069*	5.791*	2.459	0.883	4.050*	8.220*	0.543
40 Yaş ve Altı	4.32±0.69	4.18±0.79	2.60±1.04	3.28±1.05	4.53±0.57	2.78±1.21	3.22±1.36
41-60 Yaş	3.98±0.86	4.17±0.75	2.72±1.11	3.42±0.87	4.35±0.74	2.57±1.18	3.34±1.19
61 Yaş ve Üstü	3.85±0.92	3.94±0.89	2.89±1.18	3.40±1.01	4.27±0.81	2.99±1.17	3.25±1.27
Eğitim Durumu(F)	0.903	1.199	3.743*	3.752*	0.534	9.107*	5.405*
İlköğretim	4.10±0.84	4.04±0.81	3.13±1.14	3.67±0.88	4.46±0.68	3.19±1.24	3.60±1.14
Lise ve Dengi	4.00±0.89	4.05±0.82	2.84±1.15	3.44±0.95	4.32±0.79	2.93±1.14	3.44±1.15
Üniversite	4.00±0.82	4.17±0.79	2.65±1.09	3.36±0.94	4.35±0.71	2.49±1.19	3.22±1.28
Yük.Lisans/Doktora	3.85±0.98	4.05±0.78	2.60±1.11	3.13±0.91	4.37±0.73	2.61±1.15	2.86±1.31
Kişisel Gelir (F)	2.188	0.560	2.024	1.523	1.481	2.229	1.820
1000 TL ve altı	4.23±0.70	4.15±0.76	2.94±1.12	3.39±0.82	4.50±0.59	3.01±1.20	3.34±1.18
1001-2000 TL	3.93±0.93	4.08±0.83	2.81±1.14	3.47±0.98	4.31±0.79	2.75±1.16	3.42±1.18
2001-3000 TL	3.97±0.82	4.06±0.81	2.6±1.080	3.31±0.87	4.35±0.74	2.62±1.20	3.17±1.28
3001-4000 TL	4.00±0.82	4.16±0.76	2.79±1.13	3.20±0.99	4.25±0.68	2.61±1.20	3.16±1.23
4001 TL ve üstü	3.94±0.88	4.21±0.71	2.55±1.07	3.47±1.08	4.42±0.66	2.50±1.19	3.04±1.39
Aylık Aile Geliri (F)	1.823	2.240*	2.294*	0.838	1.153	3.273*	0.538
1000 TL ve altı	4.21±0.72	4.18±0.62	3.32±1.12	3.58±0.89	4.44±0.60	3.31±1.24	3.59±1.09
1001-2000 TL	4.00±0.86	4.02±0.87	2.77±1.09	3.39±1.00	4.32±0.74	2.87±1.13	3.26±1.19
2001-3000 TL	4.06±0.88	4.13±0.77	2.74±1.13	3.45±0.91	4.41±0.73	2.74±1.20	3.29±1.24

3001-4000 TL	3.79±0.87	3.93±0.85	2.80±1.20	3.27±0.88	4.26±0.75	2.65±1.22	3.26±1.23
4001-5000 TL	3.95±0.79	4.21±0.68	2.69±1.04	3.35±0.94	4.25±0.77	2.51±1.19	3.20±1.26
5001 TL ve üstü	4.02±0.89	4.25±0.80	2.51±1.08	3.32±0.96	4.42±0.73	2.46±1.13	3.38±1.35
Çalışılan Yer (F)	2.157*	1.390	1.569	1.321	2.385*	2.285*	0.645
Kamu	4.03±0.82	4.26±0.73	2.71±1.02	3.36±1.02	4.52±0.56	2.41±1.28	3.22±1.34
Emekli	3.91±0.90	4.03±0.84	2.73±1.16	3.39±0.95	4.28±0.79	2.74±1.15	3.29±1.22
Ev Hanımı	4.06±0.76	4.20±0.62	2.96±1.11	3.59±0.77	4.48±0.60	2.92±1.17	3.46±1.12
Kendi İşim	4.11±0.87	4.29±0.49	3.20±0.96	3.43±0.86	4.31±0.53	2.63±1.32	3.44±1.21
Öğrenci	4.43±0.57	4.17±0.84	2.44±1.02	3.28±0.96	4.60±0.44	3.16±1.10	3.21±1.46
Özel Sektör	3.93±0.92	4.05±0.91	2.63±0.96	3.06±1.00	4.20±0.96	2.42±1.28	3.03±1.17
İşsiz	3.84±0.86	3.80±0.92	2.51±0.86	3.29±0.88	4.52±0.61	2.44±1.18	3.66±0.68
Serbest Meslek	4.13±0.73	4.19±0.69	2.83±1.38	3.50±0.82	4.35±0.59	2.87±1.14	3.26±1.35
Kiminle Yaşıyor (F)	1.398	1.588	0.163	1.650	0.228	3.539*	1.995
Yalnız	3.97±0.93	4.01±0.86	2.78±1.14	3.23±1.01	4.35±0.67	2.60±1.21	3.04±1.21
Ailemle	4.03±0.83	4.05±0.84	2.77±1.12	3.45±0.94	4.32±0.83	2.86±1.18	3.37±1.20
Eşim/Çocuklarımla	3.94±0.86	4.17±0.74	2.71±1.12	3.39±0.91	4.37±0.66	2.61±1.17	3.32±1.25
Arkadaşlarımla	4.40±0.65	4.20±0.67	2.84±1.09	3.64±0.88	4.44±0.72	3.34±1.16	3.41±1.51
Kiminle Gidiyor (F)	1.342	1.041	1.751	1.812	0.936	2.914	0.671
Yalnız	4.06±0.84	4.17±0.81	2.58±0.95	3.46±0.93	4.29±0.83	2.51±1.16	3.37±1.23
Aile Bireyleri	3.95±0.86	4.06±0.81	2.79±1.16	3.33±0.96	4.34±0.74	2.80±1.20	3.25±1.26
Arkadaşlarla	4.07±0.87	4.14±0.77	2.79±1.12	3.50±0.86	4.42±0.59	2.68±1.15	3.36±1.15
Aidat Ödeme (t)	-0.437	-1.251	2.449*	0.132	-2.110*	2.979*	0.170
Aidat Ödüyor	3.98±0.85	4.07±0.81	2.83±1.18	3.39±0.95	4.30±0.77	2.83±1.22	3.30±1.23
Aidat Ödemiyor	4.01±0.88	4.15±0.78	2.61±0.99	3.38±0.91	4.42±0.67	2.54±1.11	3.28±1.25
Kaç Farklı Koro (F)	1.426	0.852	1.549	1.299	0.577	4.117*	0.102
1	3.94±0.89	4.06±0.83	2.69±1.07	3.36±0.91	4.33±0.76	2.62±1.17	3.28±1.23
2	4.06±0.77	4.14±0.73	2.84±1.16	3.46±1.00	4.34±0.71	2.85±1.19	3.29±1.26
3	4.13±0.76	4.21±0.72	2.87±1.30	3.31±0.97	4.46±0.58	3.06±1.22	3.35±1.24
4 ve fazla	4.12±1.03	4.19±0.97	3.19±1.26	3.81±0.76	4.34±0.88	3.25±1.12	3.42±1.18
Kaç Yıldır (F)	0.538	0.731	0.045	0.930	0.771	0.304	0.259
1 Yıl ve daha az	4.00±0.85	4.16±0.75	2.72±1.00	3.43±0.80	4.33±0.72	2.73±1.15	3.35±1.21
2-4 yıl arası	3.97±0.84	4.09±0.74	2.75±1.07	3.34±0.97	4.30±0.72	2.66±1.19	3.24±1.19
5-10 yıl arası	4.05±0.86	4.10±0.87	2.77±1.23	3.32±1.00	4.42±0.65	2.75±1.20	3.29±1.24
11 yıl ve daha fazla	3.92±0.91	4.02±0.87	2.75±1.22	3.48±0.99	4.34±0.87	2.78±1.23	3.27±1.33
Koroya Başlama (F)	1.129	1.630	2.876*	0.438	0.472	1.127	0.186
Arkadaşlarım	3.97±0.85	4.12±0.77	2.78±1.14	3.39±0.95	4.35±0.72	2.74±1.21	3.27±1.21
Aile Bireyleri	4.05±0.89	3.95±0.88	2.47±1.02	3.3±0.92	4.31±0.76	2.58±1.12	3.35±1.37
Sosyal Medya	3.99±0.91	4.12±0.97	3.01±1.13	3.5±0.84	4.27±0.82	2.63±1.13	3.38±1.14
Görsel/ İşitsel Basın	4.35±0.64	4.31±0.63	2.76±0.78	3.36±0.82	4.51±0.63	3.11±0.98	3.24±1.29

Tartışma

Bireylerin ağırlıklı olarak TSM ve THM korolarına korist olarak gitmeleri bireylerin daha çok bu tarz müzikleri benimsedikleri, bu korolara devam ederek toplumun kültür sermayesinin çoğalmasına ve yaygınlaşmasına hizmet ettikleri söylenebilir. Bu çalışma sonuçlarına göre kurum korolarının sayısı oldukça fazladır. STK korolarının sayısı da bunun tam tersine azdır. Yurt dışındaki korolara bakıldığında bu sayı daha çok STK ve gönüllü birliklerin korolarının lehinedir (Jacob ve ark. 2009). Bu haliyle ülkemizde amatör korolarda hala kurumsal liderliğin önde olduğu söylenebilir.

Diğer birçok rekreasyonel aktivitenin tersine korolarda kadın hâkimiyeti vardır (Ardahan, 2011a; 2011b). Bunun en önemli nedeni şehir merkezinde, kolay ulaşılır, güvenlik sıkıntısı olmayan mekânlar ve zamanlarda bu çalışmaların yapılıyor olmasıdır.

Katılımcıların önemli bir kısmının emekli olması koro çalışmalarına daha çok ve daha rahat zaman ayırabilmesini, hatta katılımcıların yaklaşık %34'ünün birden fazla koroya gitme fırsatını vermektedir. Bu durumun muhtemel üç sebebi olabilir. Birincisi; bireylerin gittikleri koroda aradıklarını tam olarak bulamamaları ve bunu diğer korolarda bulmayı istemeleri, ikincisi; bir koroda çalışılan müzik türünün diğerinden farklı olması ve koristin iki müzik türünü de yapmayı istemesi, üçüncüsü ise; koristlerin önemli kısmının emekli olması sebebiyle serbest zamanlarının çok olmasıdır.

Bireylerin rekreasyonel aktiviteleri başlama ve sürdürme de arkadaş ilişkileri oldukça önemlidir. Bu birçok çalışmada bulgulanmış bir durumdur (Kaplan ve Ardahan, 2013). Korolara başlamada ve sürdürmede önceki arkadaşlıkların ve korolarda kurulan arkadaşlıkların önemi oldukça yüksek gözükmektedir.

Diğer birçok çalışmada bulgulandığı gibi, bireyler evli olsalar bile rekreasyonel etkinliklere daha çok yalnız katılmayı tercih etmektedirler (Ardahan, 2013). Benzer durum korolar için de geçerlidir ve araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Korolara başlayan kişilerin müzik faaliyetlerini uzun süreli sürdürmesi bireylerin korolarda gündelik rekreasyon gerekçesiyle değil ciddi boş zaman faaliyeti olarak görmesinden kaynaklanmaktadır (Stebbins, 1992; 1997; 2004). Bunun iki önemli sebebi olabilir. Birincisi gerçekten bireylerin müzikle olan ilişkisinin sürdürülebilir bir kariyer beklentisiyle bireyin hayatında güçlü bir şekilde yer alması, ikincisi bireylerin müzikle yaratılan rekreasyonel dünyayı anlamlı bulmasıdır. Koristlerin koro çalışmaları için haftada ortalama 4.09 ± 3.11 saat zaman ayırması bunun önemli göstergelerinden biridir. Bunların dışında, koroların bireye yüklediği maliyetler; koro aidatı, ulaşım maliyeti, konser maliyeti ve koro çalışmalarında yeme içmeden kaynaklı maliyetlerden oluşmaktadır. Bu maliyetler diğer birçok rekreasyonel faaliyetler açısından karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Koristlerin bireysel gelirleri ve aile gelirleri yüksek değildir. Bu sebeple bireylerin düşük bireysel gelirleri ve aile gelirleri üzerinde önemli bir maliyet baskısı yaratmamaktadır. Bu da korolar açısından elbette sürdürülebilir bir rekreasyonel yaşama dönüşmektedir.

Bunlara ilave olarak; koroya katılan bireylerin önemli kısmı iyi eğitim almış bireylerden oluşması rekreasyonel bilinç düzeylerinin ve bilinçli tercih düzeylerinin de yüksek olması anlamına gelir. Bu haliyle, eğitim düzeyi arttıkça rekreasyonel talep ve ciddi boş zaman faaliyetinde kalıcılığın da arttığı söylenebilir (Stebbins, 2004; Ardahan, 2016c).

Koroya devam edenlerin yaş ortalamasının 53.16 ± 13.23 olması koroların daha çok emekliler ve ileri yaştaki bireylere dönük tasarımda olmasından ve/veya gençlerin çalışma zamanları ve diğer zorluklar sebebiyle bu tarz aktivitelere gerekli zamanı ayıramamalarından kaynaklanmaktadır.

Koroya gidenlerin önemli bir kısmının ailesi, eşi ve çocuklarıyla yaşıyor olması aile bağlarının ve iletişimlerinin güçlü olmasını tariflese de koroya aile bireyleriyle gitmiyor olması sadece korolarla ilintili bir sonuç değildir. Dağcılık, kaya tırmanışı, spor kaya tırmanışı, balıkçılık, bisiklet gibi doğa sporları ile uğraşan, hatta kent merkezlerinde rekreasyonel egzersiz yapan bireylerde de etkinliğe

bireylerin yalnız katılmayı istemesi durumuyla da çakışmaktadır (Ardahan, 2013; Kaplan ve Ardahan, 2013; Ardahan ve Turgut, 2013; Ardahan ve Mert, 2014). Bunun nedenleri mutlaka başka çalışmalarla sorgulanmalıdır.

Bunun yanında koristler Müzikle uğraşmak hariç, Aile ile birlikte olmak, TV izlemek, Sinemaya gitmek, İnternette gezinmek, Evde dinlenmek gibi daha çok pasif nitelikli kültürel ve sanatsal aktivitelere katılmayı tercih ederlerken, aktif katılımı gerektiren sportif etkinliklere katılım yeterli düzeyde değildir. Bu sonuçlar Ardahan'ın (2013) çalışmasındaki sonuçlarla örtüşmektedir.

Bireylerin korolara neden devam ettikleri açısından bakıldığında tanınma, beğenilme, uzaklaşma gibi önceliklerin olmadığı, öncelikli maddelerin neredeyse tamamının da motivasyon teorileriyle açıklamak mümkündür. Özellikle koristlerin koroya gitmelerinde içsel motivasyon unsurlarının baskın olması, Özgür İrade Teorisi'nin (Deci 1975; Deci ve Ryan 1985; 1991; Weissinger ve Bandalos, 1995) genel tanımlamasıyla örtüşmekte ve buna ilave olarak ciddi boş zaman faaliyetine sahip olma özelliğini baskın hale getirmektedir (Stebbins, 1992; 1997; 2004). Bunun yanında ego merkezli motivasyon yerine görev merkezli yapılanmanın olması bu koristlerin korolarda kendilerini göstermek, beğenilme arzusu dışındaki gerekçeleri baskın hale getirmektedir (Ames 1992; Dweck 1986; Roberts 1993). Koro çalışmasına gitmek, gelmek ve orada gerekli performansı göstermek fiziksel yeterliliğin olmasını ve bunun için yeteri düzeyde aktif olunmasını gerektirmektedir. Bu da bireylerin gündelik yaşamlarında ihtiyaçlarını karşılamak için bireysel olarak yeterli olmasını gerektirmektedir. Yeterli olmak ve bu yeterlilikleriyle bireylerin bir eser ortaya koyması aktivite teorisiyle açıklanabilecek bir durumdur (Engeström ve ark. 2003). Bunun yanında koristler müzikle uğraşmalarını, ait olma, sevmek, sevilme ve kendini gerçekleştirme boyutlu bir ihtiyaç olarak görmekteler ve bu durumu Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisiyle açıklamak mümkündür (İbrahim ve Cordes 2002; Rodriguez ve ark. 2007).

Bireylerin koro faaliyetlerine katılarak elde edilen faydaların yüksek olması, katılma nedenleri ile elde edilen faydaların uyumlu olduğu, beklenen faydaların

realize edildiğidir. Bunların yanında bireylerin koroya gitmelerini etkileyen Motivasyonel faktörler ile elde ettikleri faydalar Weissinger ve Bandalos (1995), McKenzie (2000), Cordes ve Ibrahim (2003), Rodriguez ve ark. (2007), Jacob ve ark. (2009)'ın çalışmalarında bahsettikleri nedenlerle ve elde edilen faydalarla örtüşmektedir.

Koroya giden bireylerin yaşam doyumları koroya gitmeyenlerden yüksek olması beklenen bir durumdur (Ardahan, 2016b). Bunun yanında Ardahan'ın (2011a), Ardahan ve Turgut'un (2013) çalışmalarıyla karşılaştırıldığında koroya devam eden bireylerin yaşam doyumları dağcılık, kaya tırmanma, balıkçılık, avcılık gibi doğa sporu yapanlardan daha fazladır.

Bireylerin koroya gitmelerini etkileyen motivasyonel faktörlerin demografik değişkenlere göre çok fazla farklılık göstermemesi, her yaş, cinsiyet, gelir, eğitim düzeyindeki bireylerin daha çok benzer nedenlerle korolara gittiklerinin göstergesidir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre bireylerin koroya gitmeleriyle yaşam doyumları yükselmekte ve bireyler koroya giderek hem müzik konusunda hem de sosyal yapılarda birçok faydalar elde etmektedirler. Bu sebeple bireylerin koroya gitmeleri özendirilmelidir.

Koroların nitelik ve nicelik olarak sayısının artırılması için okullarda, camiler başta olmak üzere diğer ibadet yerlerinde, mahallelerde, STKlarda, kurumlarda, belediyelerde ve halk eğitim merkezlerinde koroların kurulmaları teşvik edilmelidir. Bunun yanında koro çalıştırıcılarının da belirli bir formasyonda olmasının sağlanması ve sertifika edilmesi korolardan beklenen müzik ve ses eğitim düzeyini arttıracaktır.

Diğer taraftan; her ne kadar Kepez Belediyesi ve Konyaaltı Belediyesi'nin toplamda o yıl faaliyette olan toplam beş korosu olsa da, temel varoluş nedeni sınırları içindeki halka kültür, sanat, spor, sağlık gibi konularda alt yapı ve üst yapı

hizmetleri üretmekle yükümlü belediyeler bu konuda yeterli rol üstlenmemektedir. Muratpaşa Belediyesi, Döşemealtı Belediyesi ve Antalya Büyükşehir Belediyelerinin koroları mevcut değildir. Bunun yanında ülkemizde yaygın eğitim vermekle yükümlü Halk Eğitim Merkezleri daha çok meslek kazandırma amaçlı bir yapılanma içinde olduğu için rekreasyonel koro eğitiminde koro çalışmalarının yapılması için yer vermek dışında bir rol üstlenmemektedir. Belediyeler, Halk Eğitim Merkezleri bu konuda işbirliği yaparak Koro veya Müzik Okulu adıyla kademelendirilmiş bir eğitim sistemi içinde olacak yapılanmaya gitmelidir. Temel amaç bir grup bireyi müzik aracılığıyla rekreasyonel anlamda mutlu etmek dışında müzik okuryazarlığının artırıldığı, gerçek ses ve müzik eğitiminin verildiği, konser verilse bile temel çıktının sadece konser olmadığı bir eğitim sürecine dönüşmesi gereğidir.

Korolara katılan bireylerin yaş olarak gençleştirilmesi koro tasarımlarının değiştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bunun için iki neslin bir arada olduğu korolar oluşturulmalıdır. Anne-Çocuk, Baba-Çocuk koroları bu süreci hem kültür sermayesinin daha çok biriktirilmesi ve bir sonraki nesile daha sağlıklı aktarılmasını sağlayacaktır. Bunun yanında sağlıklı ebeveyn çocuk ilişkisinin de kurgulanması mümkün olacaktır.

Kaynakça

- Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of Educational Psychology*, 84, 261-271.
- Apaydın, M. (2006). *Çocuk ve gençlik korolarının, toplumun kültürel gelişimindeki yeri ve önemi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, 4-6 Ekim 2006, Ankara. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/M-Apaydin_2.html okunma tarihi: 23.03.17.
- Ardahan, F. (2016a). *Developing and doing validity and reliability of the motivational factor scale of being choir singer*. 4th International Academic Conference on Social Sciences. Proceedings book. July 28-29, 2016, Barcelona, Spain.

- Ardahan, F. (2016b). *The comparison of life satisfaction level of recreational choir singers and non-choir singers*. 4th International Academic Conference on Social Sciences. Proceedings book. July 28-29, 2016, Barcelona, Spain.
- Ardahan, F. (2016c). Volunteering as a serious leisure activity: the case of AKUT. *Mediterranean Journal of Humanities*, 6(1), 47-61.
- Ardahan, F. (2011a). *Examining relation between emotional intelligence and life satisfaction on the example of outdoor sports participants*. 1 th International Sport Economy and Management congress, 12-15 th October 2011, Izmir/Turkey.
- Ardahan, F. (2011b). *The profile of the Turkish mountaineers and rock climbers: the reasons and the carried benefits for attending outdoor sports and life satisfaction level*. 8 th International Conference Sport and Quality of Life/2011, 10-11 November 2011, Congress Centre-Brno/Czech Republic.
- Ardahan, F. (2013). Rekreatif egzersiz güdüleme ölçeği'nin rekreatif spor türüne göre incelenmesi: Antalya örneği. *Iğdır Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 95-108.
- Ardahan, F. ve Çalışkan, A. (2016). *Bir spor festivaline katılanların çeşitli demografik değişkenlere göre ve yıllara göre karşılaştırılması: Runatolia'ya örneği*. Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. 3.Uluslararası Spor Bilimleri, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi. 27-29 Mayıs 2016, Gaziantep, Türkiye.
- Ardahan, F. ve Mert, M. (2014). Bisiklet kullanan bireylerin profillerinin belirlenmesi ve bireyleri bisiklet kullanmaya motive eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlere göre değerlendirilmesi: Türkiye örneği. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 53-57.
- Ardahan, F. ve Turgut, T. (2013). Motivational factors for recreational fishing, the profile and life satisfaction level of recreational fishers and non-participants of fishing in Turkey. *Turkish Journal Of Sport And Exercise*, 15(1), 58-72.
- Bakker, A. B., Demerouti, E., Oerlemans, W. ve Sonnentag, S. (2013). Workaholism and daily recovery: A day reconstruction study of leisure activities. *Journal of Organizational Behavior*, 34(1), 87-107.
- Beck, R., Cesario, T., Yousefi, S. ve Enamoto, H. (2000). Choral singing, performance perception and immune system changes in salivary immunoglobulin and cortisol. *Music Perception*, 18(1), 87-106.

- Chin-Huang, H., Chun-Hung, L., Chun-Chu Yeh, J. ve Po-Hsun Hsiao, J. (2014). Estimating congestion costs and segmenting motivations for recreational festivals. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 19(5), 558-578.
- Clift, S. ve Hancox, G. (2001). The perceived benefits of singing: findings from preliminary surveys of a university college choral society. *Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 121(4), 248-56.
- Cohen, S. (1991). *Rock culture in liverpool: popular music in the making*. Oxford: Clarendon Press.
- Cordes K.A. ve Ibrahim H.M. (2003). *Applications in Recreation and Leisure for Today and Future*. (Third Edition), New York: Von Hoffmann Press,
- Crandall, R. (1980). Motivation for leisure. *Journal of Leisure Research*, 12(1), 45-54.
- Çevik, S. (1997). *Koro eğitimi ve yönetim teknikleri*. (1. Baskı). Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi, yönetimi ve teknikleri*. Ankara: Yurt Renkleri Yayınları.
- Çevik, S. (2006). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlikleri yönünden değerlendirilmesi*. Ulusal Müzik Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniv. Eğt. Fak. Denizli. <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/S-Cevik.pdf> erişim 22.03.17
- Deci, E. L. (1975). *Intrinsic motivation*. New York: Plenum Press.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York, NY: Plenum Press.
- Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (1991). *A motivational approach to self Integration in personality*. In R. Dientsbier (Ed.), Nebraska symposium on motivation: Vol: 38, Perspectives on motivation (ss. 237-388). Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*. 49(1),71-5.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*. 95(3), 542-575.
- Dweck, C. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41, 1040-1048.
- Engeström, Y., Miettinen, R. ve Punamaki, R.L. (2003). *Perspective On Activity Theory*. (Second Edition), USA: Cambiridge University Press, NY, 10011-4211, p. 22-80.

- Garretson, R. L. (1993). *Choral music history, style and performans practice*. Fort Collins: Colorado State University.
- Gökçe, M. (2007). *Koro müziğinin toplumsal işlevleri açısından Türkiye korolar şenliğinin kazandırışları üzerine genel bir değerlendirme*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı, 10-15 Eylül 2007, Ankara.
- Ibrahim H. ve Cordes K.A. (2002). *Outdoor Recreation, Enrichment For a Lifetime*. (Second Edition), Sagamore Publishing, II, p. 5-150.
- Jacob, C., Guptill, C. ve Sumsion, T. (2009). Motivation for continuing involvement in a leisure- based choir: The lived experiences of university choir members. *Journal of Occupational Science*. 16(3), 187-193.
- Kaplan, A. ve Ardahan, F. (2013). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği. *Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 93-114.
- Karakaya, O. (2009). *Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında koro eğitimi ve yönetimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, Y. S. (2011). The effect of 40-hour work week system on leisure life of workers. *Korean journal of labor studies*, 17(1), 37-71.
- Levy, J. (1979). *Motivation for leisure: An interreactionist approach*. In H. Ibrahim and R. Crandall (Eds.), *Leisure: A psychological approach*. Los Alamitos, CA: Hwong Publishing, p.12-42.
- McKenzie, M.D. (2000). How are adventure education program outcomes achieved?: A review of the literature. *Australian Journal of Outdoor Education*, 5(1), 19-28.
- Öztop, S. (2007). *Planlı Ve Programlı Bir Özenen Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal Ve Kültürel Yeterliklerin incelenmesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ngai, V.T. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. *Leisure Studies*, 24(2), 195-207.
- Pavot, W. ve Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*. 5(2), 164-172.

- Roberts, G. (1993). *Motivation in sport: Understanding and enhancing the motivation and achievement of children*. In R. N. Singer, M. Murphy, ve C. K. Tennant (Eds.), *Handbook of research on sport psychology* (pp. 405-420). New York: Macmillan.
- Rodriguez, A., Latkova, P. ve Sun, Y.Y. (2008). The relationship between leisure and life satisfaction: application of activity and need theory. *Social Indicators Research*, 86, 163-175.
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Stebbins, R.A. (2004). *Serious leisure, volunteerism and quality of life*. In John T.H. and Veal A.J (Eds). *Work and Leisure*, Routledge Publishing, Madison Avenue, New York, NY. pp. 200-212.
- Stebbins, R. A. (1992) *Amateurs, Professionals, and Serious Leisure*. Montreal. PQ and Kingston, ON: McGill-Queen's University Press.
- Stebbins, R. A. (1997). Casual leisure: a conceptual statement. *Leisure Studies*. 16, 17-25.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45, 89-125.
- Ucan, A. (1997). *Müzik eğitiminde temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Weissinger, E. ve Bandalos, D.L. (1995). Development, reliability and validity of a scale to measure intrinsic motivation in leisure. *Journal of Leisure*, 27(4), 379-400. <https://www.goethe.de/en/kul/mus/20395048.html> erişim tarihi 22.03.17.